

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL – 4113-001-02/2014
D/14/509

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	D/14/509 – Dostarczanie pism i przesyłek sądowych oraz prokuratorskich
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Krzysztof Śleszyński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 90897 z dnia 10 września 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Sąd Rejonowy w Mrągowie (dalej: „Sąd”), 11-700 Mrągowo, ul. Królewiecka 55
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bożena Wieczorkiewicz, Prezes Sądu. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli wprowadzona z dniem 1 stycznia 2014 r. zmiana operatora pocztowego realizującego usługi na rzecz jednostek sądownictwa powszechnego, spowodowała niezależne od Sądu utrudnienia w realizacji jego zadań. W toku kontroli ustalono jednak, że w Sądzie podejmowano działania mające na celu usprawnienie i wyeliminowanie przypadków nieprawidłowości w świadczeniu usług pocztowych przez nowego operatora, polegające głównie na:

- przekazywaniu do Sądu Okręgowego w Olsztynie informacji o problemach związanych ze współpracą z nowym operatorem,
- prawidłowym oznakowaniu nadawanych przesyłek oraz rejestrowaniu ich w systemach komputerowych,
- prawidłowym rozpatrywaniu skarg dotyczących doręczania przesyłek sądowych.

W kontrolowanym obszarze NIK stwierdziła jednakże nieprawidłowości leżące po stronie Sądu, polegające na nierzetelnej kontroli merytorycznej faktur za usługi pocztowe.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja umowy na świadczenie usług pocztowych

Opis stanu
faktycznego

1.1. Od 1 stycznia 2014 r. usługi pocztowe na rzecz jednostek organizacyjnych sądownictwa powszechnego świadczone są przez Polską Grupę Poczтовую S.A. (dalej: „PGP S.A.” lub „operator”) na podstawie umowy na świadczenie usług pocztowych w obrocie krajowym i zagranicznym w zakresie przyjmowania, przemieszczania i doręczania przesyłek pocztowych oraz zwrotu przesyłek

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

niedoręczonych (dalej: „Umowa”), podpisanej w dniu 18 grudnia 2013 r. ze Skarbem Państwa – Sądem Apelacyjnym w Krakowie.

Do 31 grudnia 2013 r. usługi pocztowe na rzecz jednostek organizacyjnych sądownictwa powszechnego świadczone były przez Poczta Polską S.A.

(dowód: akta kontroli str. 4-5)

W 2014 r. (do 30 września) Sąd nadał za pośrednictwem PGP łącznie 72.797 szt. przesyłek pocztowych, tj. o 1.080 więcej od liczby przesyłek nadanych za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A. w analogicznym okresie roku poprzedniego (71.717 szt.). W poszczególnych kwartałach liczba przesyłek nadanych za pośrednictwem Poczty Polskiej S.A. (2013 r.) i PGP (2014 r.) wynosiła odpowiednio:

- I kwartał: 24.448 i 24.972 (525 więcej),
- II kwartał: 23.910 i 24.916 (1.006 więcej),
- III kwartał: 23.359 i 22.908 (451 mniej).

(dowód: akta kontroli str. 6-7)

Przesyłki sądowe na terenie miasta Biskupca doręczane były także przez woźnego sądowego, na podstawie umów zlecenia z 2 lipca 2012 r. i z 2 stycznia 2014 r. W latach 2013-2014 (do 30 września) doręczył on ogółem 18.228 przesyłek, w tym 10.298 w 2013 r. (7.781 do 30 września) i 7.930 do 30 września 2014 r. W latach 2013-2014 wynagrodzenie zleceniobiorcy za każdą prawidłowo doręczoną przesyłkę wynosiło 2,65 zł, a za każdą drugą i kolejną przesyłkę doręczoną w tym samym dniu jednemu adresatowi – 1,27 zł.

(dowód: akta kontroli str. 6 i 8-15)

Prezes Sądu wyjaśniła, że ww. umowa zlecenia została zawarta z uwagi na niższe stawki doręczania przesyłek przez doręczyciela z Sądu od stawek pobieranych przez operatorów pocztowych.

(dowód: akta kontroli str. 16-23)

1.2. W zakresie nadzoru nad prawidłową realizacją umowy przez PGP:

- w styczniu 2014 r. pracownicy Sądu dokonali oględzin siedmiu punktów odbioru awizowanych przesyłek sądowych (w tym: czterech w Mrągowie i trzech w Biskupcu). W wyniku oględzin ustalono m.in., że personel dwóch punktów (jednego w Mrągowie i jednego w Biskupcu) nie został przeszkolony w zakresie obsługi awizacyjnej przesyłek – o ustaleniach kontroli Sąd poinformował Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Białymstoku.
- Wprowadzono w Sądzie, na polecenie Ministra Sprawiedliwości, obowiązek monitorowania terminowości dostarczania zwrotnych potwierdzeń odbioru (dalej: „ZPO”), monitorowania złożonych reklamacji oraz składania do Sądu Okręgowego w Olsztynie informacji o problemach zaistniałych w związku ze zmianą operatora pocztowego, w tym m.in. o liczbie odoczonych rozpraw i posiedzeń Sądu z powodu nieprawidłowego wykonania usługi pocztowej.

O problemach związanych z wykonywaniem usług pocztowych przez PGP, ujawnionych w wyniku prowadzonego monitoringu, Sąd informował Sąd Okręgowy w Olsztynie w okresowych raportach². Informowano w nich m.in. o:

- wskazywaniu przez operatora pocztowego na awizach odległych punktów odbioru korespondencji (np. adresatowi z Bęsi wskazano punkt w odległym o 50 km Lidzbarku Warmińskim, zamiast w odległym o 10 km Biskupcu,

² Od stycznia 2014 r. składano je cotygodniowo, a od lipca – w okresach miesięcznych.

- a adresatowi z Bisztynka, w którym znajdował się punkt awizacyjny – punkt w odległych o 20 km Bartoszycach),
- przekazaniu przez operatora do innego sądu 36 ZPO przesyłek nadanych przez Sąd Rejonowy w Mrągowie,
- braku podwójnych awizacji,
- czterokrotnych awizowaniach tych samych przesyłek,
- udzielaniu niezgodnych ze stanem faktycznym odpowiedzi na reklamacje (np. w zakresie daty zwrotu przesyłki do Sądu),
- doręczaniu po terminie wezwań na rozprawę,
- zwrocie otwartej korespondencji.

(dowód: akta kontroli str. 16-70)

Prezes Sądu podała, że w początkowym okresie obowiązywania umowy stwierdzono wiele nieprawidłowości związanych z jej realizacją przez PGP, w tym m.in. dużą liczbę ZPO zwróconych po upływie 30 dni od nadania korespondencji oraz zbyt późny zwrot niedoręczonej korespondencji (niekiedy po upływie 2-3 miesięcy). Skutkowało to nagminnym odraczeniem posiedzeń i rozpraw, niezadowolaniem interesantów Sądu, koniecznością dodatkowego angażowania pracowników do systematycznego monitorowania przesyłek i reklamacji, częstym sporządzaniem raportów, a tym samym dezorganizacją pracy w wydziałach i obarczaniem pracowników dodatkowymi czynnościami. Obecnie, zdaniem Prezes Sądu, współpraca z PGP uległa poprawie, niemniej jednak nadal zdarzają się przypadki niewłaściwego wykonywania umowy.

(dowód: akta kontroli str. 16-23)

1.3. Odbiór i potwierdzenie nadania przesyłek rejestrowanych następował zgodnie z § 11 i 12 Regulaminu świadczenia usług przez PGP (dalej: „Regulamin PGP”), załączonego do Umowy i stosowanego przez Sąd. Przyjęcie przesyłek z Sądu przez operatora pocztowego potwierdzane było zbiorczymi protokołami zdawczo-odbiorczymi, podpisanymi przez osobę przekazującą oraz przez przedstawiciela operatora. Do protokołów dołączane były potwierdzenia nadania przesyłek rejestrowanych, zawierające, zgodnie z § 12 ust. 1 Regulaminu PGP: datę nadania przesyłki, adres i nazwę nadawcy, imię i nazwisko lub nazwę adresata oraz jego pełny adres. Każda przesyłka oznaczona była „indywidualnym kodem przesyłki” (numerem nadawczym). Odbiór przesyłek rejestrowanych potwierdzany był przez operatora poprzez sumaryczne wskazanie liczby przesyłek na protokole zdawczo-odbiorczym. Liczba przesyłek ujęta w trzech zbadanych protokołach była zgodna z potwierdzeniami nadania z danego dnia.

(dowód: akta kontroli str. 4-5 i 72-77)

1.4. Spośród 100 wybranych losowo przesyłek, 99 z nich Sąd oznakował zgodnie z § 9 ust. 1 Regulaminu PGP, zamieszczając na stronie adresowej koperty: imię i nazwisko, bądź pełną nazwę adresata z dokładnym określeniem miejscowości, kodu pocztowego, ulicy, numeru domu i mieszkania lub lokalu, dokładny adres Sądu oraz nadruk zawierający datę nadania przesyłki w PGP.

(dowód: akta kontroli str. 4-5 i 78-86)

Przesyłka nadana przez Sąd 21 maja 2014 r. nie została oznakowana zgodnie z § 9 ust. 1 lit. a Regulaminu PGP, tj. pełnym adresem odbiorcy (podano wyłącznie imię i nazwisko adresata oraz miejscowość – Radzionków³). Przesyłka ta została

³ Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba ludności miasta Radzionków na dzień 30 czerwca 2013 r. wynosiła 17,0 tys. (http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/L_ludnosc_stan_struktura_30-06-2013.pdf).

zwrócona wróciła Sądowi 30 maja 2014 r. z adnotacją „niepełne dane adresowe (brak nazwy ulicy i numeru)”.

Prezes Sądu wyjaśniła, że przesyłka ta wysłana została zgodnie z zarządzeniem Sądu na adres podany w piśmie procesowym strony postępowania, a jej niedoręczenie nie miało wpływu na bieg sprawy.

(dowód: akta kontroli str. 4-5, 84-92 i 189-190)

1.5. Badaniem w zakresie czytelności i kompletności zapisów, w tym dat, podpisów adresatów oraz adnotacji na korespondencji objęto 100 wybranych losowo ZPO przesyłek oraz 100 niedoręczonych przesyłek, zwróconych do Sądu w 2014 r. (do 31 sierpnia) za pośrednictwem PGP. W wyniku badania ww. próby przesyłek ustalono, że:

- wszystkie ZPO zawierały: datę doręczenia przesyłki, podpis doręczającego, pełne dane adresowe adresata przesyłki i adresata potwierdzenia, stempel pocztowy operatora z datą nadania zwrotnego, numery: nadawcze i przesyłki,
- osiem ZPO nie zawierało czytelnego podpisu odbiorcy (nie podano imienia lub podano jego inicjał),
- na jednym ZPO skreślono datę doręczenia przesyłki i wpisano dzień późniejszą,
- wszystkie zwroty przesyłek zawierały: powód zwrotu, stempel pocztowy operatora, numery: nadawcze i przesyłki,
- na ośmiu zwrotach stwierdzono skreślenia lub przeprawienia (nadpisywania) dat awizacji lub dat niepodjęcia w terminie.

(dowód: akta kontroli str. 78-86 i 93-96)

Prezes Sądu wyjaśniła, że w przypadku zwrotu przez PGP do Sądu ZPO i niepodjętych przesyłek z przekreślonymi lub nadpisanymi datami, ustalając datę faktycznego dokonania czynności przyjmowano datę, która była najkorzystniejsza dla adresata przesyłki. O występowaniu przypadków m.in. braku czytelnych podpisów i skreślania lub nadpisywania dat na przesyłkach PGP, przedstawiciele Sądu informowali Sąd Apelacyjny w Białymstoku podczas okresowych narad i szkoleń organizowanych dla prezesów i dyrektorów sądów apelacji białostockiej.

(dowód: akta kontroli str. 67-69 i 89-92)

1.6. Sąd rejestrował w systemach informatycznych daty nadania przesyłek i daty zwrotu ZPO lub niedoręczonych przesyłek w dniu ich odbioru i zwrotu przez operatora pocztowego.

(dowód: akta kontroli str. 74-75, 97-99 i 122-124)

Badanie wybranych losowo 94⁴ przesyłek awizowanych i zwróconych przez PGP wykazało m.in., że:

- średni czas doręczenia przesyłki (od daty nadania do daty pierwszej awizacji) wynosił 10 dni kalendarzowych (od 0⁵ do 43 dni),
- średni czas od daty pierwszej awizacji do daty drugiej awizacji wynosił 9 dni (od 8 do 12 dni),
- średni czas od daty drugiej awizacji do stwierdzenia przez doręczyciela niepodjęcia przesyłki w terminie wynosił 8 dni (od 7 do 10 dni),
- średni czas zwrotu przesyłki do Sądu przez PGP od daty stwierdzenia (przez doręczyciela) jej niepodjęcia w terminie wynosił 13 dni (od 2 do 49 dni).

(dowód: akta kontroli str. 97-99)

⁴ Z próby wylosowanych 100 zwrotów korespondencji odjęto sześć przesyłek odesłanych przez PGP do Sądu m.in. z powodu błędnych danych adresowych (przesyłki te nie były awizowane).

⁵ Jedna z badanych przesyłek była awizowana w dniu jej nadania.

W badanej próbie przesyłek dotyczących procedury karnej nie stwierdzono przypadków zwrotów przez operatora pocztowego do Sądu nieodebranych przesyłek przed upływem 7 dni od daty ich drugiego awizowania. Z informacji uzyskanej z PGP wynikało, że w żadnym z ww. przypadków adresaci przesyłek nie zostali pozbawieni prawa odbioru korespondencji w siódmym dniu po drugiej awizacji. Adnotacji o niepodjęciu przesyłki w terminie dokonywano bowiem, co do zasady, w siódmym dniu po zamknięciu punktu odbioru korespondencji lub w dniu następnym.

(dowód: akta kontroli str. 89-92, 97-112 i 191-194)

Badanie ww. próby 94 zwrotów awizowanych przesyłek wykazało również, że termin doręczenia przesyłek, deklarowany przez operatora pocztowego w § 19 ust. 4 Regulaminu PGP nie został zachowany, gdyż 37,2% z nich (35 szt.) doręczonych zostało adresatom w terminie 3 dni roboczych od ich nadania, a 56,4% przesyłek (53 szt.) – w terminie 5 dni roboczych, podczas gdy deklarowany w ww. regulaminie poziom doręczeń wynosił odpowiednio: 85% przesyłek – do trzech dni roboczych i 97% przesyłek – do pięciu dni roboczych. Awizowanie przesyłki w przypadku braku możliwości jej doręczenia było traktowane na równi z doręczeniem przesyłki.

(dowód: akta kontroli str. 4-5 i 97-99)

O długim terminie doręczania przez operatora pocztowego przesyłek, w tym o przypadkach doręczania wezwań na rozprawy po upływie ich wyznaczonego terminu, Prezes Sądu informowała Prezesa Sądu Okręgowego w Olsztynie, m.in. w okresowych raportach dotyczących doręczania przesyłek przez PGP.

(dowód: akta kontroli str. 16-23, 44-66 i 70-71)

1.7. W ramach zbadanej próby 100 zwrotów przesyłek stwierdzono po jednym przypadku:

- Wskazania na ZPO przesyłki nadanej 16 lipca 2014 r. punktu odbioru korespondencji w Kętrzynie, pomimo że na terenie miasta adresata (Mrągowo), odległym o ok. 25 km od Kętrzyna, funkcjonowało 7 punktów awizacyjnych⁶.

O przypadkach wskazywania przez PGP adresatom odległych punktów awizacyjnych Prezes Sądu informowała Prezesa Sądu Okręgowego w Olsztynie m.in. w okresowych raportach. Ponadto p.o. 21 maja 2014 r. Dyrektora Sądu wystąpiła do PGP o wyjaśnienie wskazania 13 adresatom, zamieszkałym na terenie miasta i gminy Jeziorany, punktu awizacyjnego w oddalonym o 30 km Lidzbarku Warmińskim, pomimo że w Jezioranach funkcjonowały dwa takie punkty. Na skutek takiego działania PGP, wezwania w sprawach karnych nie zostały odebrane przez adresatów. Operator pocztowy wyjaśnił, że było to spowodowane błędem nowego pracownika.

- Niodoręczenia, z powodu braku skrzynki pocztowej, przesyłki nadanej 14 lipca 2014 r. do instytucji mającej stałą siedzibę i stałe godziny urzędowania (podane do publicznej wiadomości na jej stronie internetowej). Dotyczyło to siedziby Towarzystwa Budownictwa Społecznego, czynnej od wtorku do czwartku od godz. 7.00 do 15.00, a w poniedziałki i piątki odpowiednio do godz. 16.00 i 14.00. Prezes Sądu wyjaśniła, że o zwrotach przesyłek adresowanych do instytucji informowano Sąd Apelacyjny w Białymstoku podczas narad i spotkań prezesów i dyrektorów sądów apelacji białostockiej.

(dowód: akta kontroli str. 44-49, 70-71, 89-92, 97-99 i 113-121)

⁶ Według informacji ze strony internetowej PGP: www.pgpsa.pl

1.8. Badanie wybranych losowo 100 ZPO zwróconych przez PGP do Sądu w 2014 r. (do 31 sierpnia) wykazało m.in., że średni czas:

- od odbioru przesyłki przez adresata do daty nadania przez PGP podpisanego ZPO wynosił 3 dni (od 0 do 75 dni),
- od daty nadania przez PGP podpisanego przed adresata ZPO do daty wpływu ZPO do Sądu wynosił 4 dni (od 1 do 18 dni),
- od daty odbioru przesyłki przez adresata do daty wpływu ZPO do Sądu wynosił 7 dni (od 1 do 77 dni),
- od daty nadania przesyłki przez Sąd do daty zwrócenia do niego podpisanego ZPO wynosił 15 dni (od 2 do 88 dni).

Zgodnie z postanowieniami Umowy⁷ operator pocztowy miał dostarczać do siedziby Sądu pokwitowanie odbioru przesyłki, potwierdzone przez jej adresata, niezwłocznie po dokonaniu doręczenia przesyłki, nie później jednak niż w ciągu 7 dni roboczych od dnia doręczenia. Objętych analizą 100 ZPO zwracanych było do Sądu przez operatora pocztowego średnio w terminie 5 dni roboczych od odbioru przesyłki przez adresata, w tym 86% zwróconych zostało po upływie od 1 do 7 dni roboczych, a 14% - po upływie od 8 do 55 dni roboczych.

(dowód: akta kontroli str. 4-5 i 122-124)

Prezes Sądu wyjaśniła, że informowała Prezesa Sądu Okręgowego w Olsztynie (m.in. w okresowych raportach) o nieterminowym doręczaniu ZPO przez PGP oraz niezwracaniu ich do Sądu, pomimo upływu 30 dni od daty nadania korespondencji, a także o skutkach takiego działania.

(dowód: akta kontroli str. 16-23 i 44-56)

1.9. W 2014 r. (do 30 września) wystąpił jeden przypadek zwrotu przez Poczta Polską S.A. ZPO przesyłki nadanej przez Sąd za pośrednictwem PGP. Sąd nie poniósł z tego tytułu wydatków na rzecz Poczty Polskiej S.A.

(dowód: akta kontroli str. 125-128)

1.10. W dniu 15 września 2014 r. Sąd uruchomił usługę elektronicznego formularza potwierdzenia odbioru przesyłek w sprawach cywilnych, pracy i rodzinnych, o którym mowa w załączniku nr 2 do Umowy. P.o. Dyrektora Sądu podała, że kody pocztowe miast, udostępnione przez Sąd Apelacyjny w Białymstoku, odpowiedzialny za wdrożenie ww. systemu, nie obejmują jeszcze całego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Są one uzupełniane na bieżąco, w miarę ich przekazywania przez ww. Sąd.

(dowód: akta kontroli str. 74-75 i 129-131)

1.11. W 2014 r. (do 30 września) liczba ZPO zwróconych przez operatora pocztowego po 30 dniach od daty nadania korespondencji wyniosła łącznie 6.298 szt., w tym w: I kwartale – 975, II kwartale – 2.060, III kwartale – 3.263 szt.. Liczba ZPO niezwróconych do Sądu przez PGP mimo upływu 30 dni od daty nadania korespondencji wyniosła na koniec I, II i III kwartału 2014 r. odpowiednio: 1.297, 368 i 382 szt. Sąd nie dysponował powyższymi danymi za 2013 r., gdyż nie prowadził ewidencji ZPO zwracanych przez Poczta Polską S.A.

(dowód: akta kontroli str. 53-54 i 132)

1.12. W 2014 r. (do 30 września) 337 rozpraw i posiedzeń Sądu zostało odroczone w związku z opóźnieniami w dostarczaniu ZPO lub niedoręczeniem przesyłek przez PGP, z tego w I, II i III kwartale 2014 r. odpowiednio: 208, 103 i 26. W 2014 r. częstotliwość odraczania rozpraw i posiedzeń Sądu z winy operatora pocztowego zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego, bowiem np.:

⁷ pkt. 10 Opisu przedmiotu zamówienia, stanowiącego załącznik nr 2 do Umowy.

- w marcu 2013 r. i 2014 r. dotyczyło to odpowiednio: 17 i 96 tych spraw,
- w czerwcu 2013 r. i 2014 r. – odpowiednio: 16 i 51,
- w lipcu 2013 r. i 2014 r. – odpowiednio: 1 i 4.

(dowód: akta kontroli str. 132)

O odraczeniu z winy operatora pocztowego rozpraw i posiedzeń sądowych Prezes Sądu informowała na bieżąco Prezesa Sądu Okręgowego w Olsztynie, m.in. okresowych raportach.

(dowód: akta kontroli str. 44-66)

1.13. Wydatki Sądu na usługi pocztowe wynosiły:

- w 2013 r. (do 31 sierpnia) – 291,9 tys. zł, w tym 278,0 tys. zł z tytułu umowy z Poczta Polska S.A. i 13,9 tys. zł z tytułu umowy zlecenia (woźny sądowy),
- w 2014 r. (do 31 sierpnia) – 281,1 tys. zł, w tym 267,3 tys. zł z tytułu umowy z PGP i 13,8 tys. zł z tytułu umowy zlecenia.

Poniesione przez Sąd wydatki z tytułu realizacji usług pocztowych w pierwszych ośmiu miesiącach 2014 r. były niższe o 10,5 tys. zł (o 3,7%) od wydatków na usługi pocztowe poniesionych w analogicznym okresie roku poprzedniego. Jednocześnie w 2014 r. (do 31 sierpnia) liczba wszystkich przesyłek nadanych przez Sąd wyniosła 70.809 sztuk i zwiększyła się w porównaniu do okresu styczeń-sierpień 2013 r. o 846 sztuk (tj. o 1,2%).

(dowód: akta kontroli str. 6-15)

1.14. Faktury VAT wystawione przez PGP za usługi pocztowe wykonane od stycznia do sierpnia 2014 r. zostały sprawdzone pod względem merytorycznym przez Zastępcę Kierownika Oddziału Administracyjnego (dalej: „Zastępcę Kierownika OA”), formalno-rachunkowym (przez Głównego Księgowego lub jego Zastępcę) oraz zatwierdzone do wypłaty przez p.o. Dyrektora Sądu. Kontrola merytoryczna faktur wykonywana była przed ich opłaceniem. Zastępcę Kierownika OA podała, że koszt jednostkowy wykonania zafakturowanych usług sprawdzała z cennikiem PGP, natomiast wykazane w fakturach ilości przesyłek sprawdzali, na jej polecenie, woźni sądowi w Mrągowie i w Biskupcu, na podstawie posiadanej dokumentacji. Zgodność faktury ze stanem faktycznym w zakresie liczby wykonanych usług pocztowych woźni sądowi przekazywali jej ustnie.

(dowód: akta kontroli str. 133-151)

Do 10 października 2014 r. Sąd otrzymał od PGP dwie korekty faktur za usługi wykonane w kwietniu i w maju 2014 r. Łączna kwota korekt wyniosła 0,3 tys. zł. Korekt dokonano na wniosek Sądu, w związku z wykazaniem przez PGP zawyżonej liczby wykonanych usług pocztowych. Korekty obu faktur zostały sprawdzone pod względem merytorycznym przez Kierownika OA.

(dowód: akta kontroli str. 134, 139-141 i 145-146)

Ustalone
nieprawidłowości

Kontrola wykazała, że faktury VAT, wystawione przez PGP za usługi pocztowe wykonane od stycznia do sierpnia 2014 r., były nierzetelnie weryfikowane pod względem merytorycznym. Ustalono bowiem, że:

- Kontrola merytoryczna ośmiu faktur nie nastąpiła w odnotowanych na nich dniach jej dokonania lecz, jak wyjaśniła Zastępcę Kierownika OA, po kilku dniach, tj. po otrzymaniu od woźnych sądowych potwierdzeń wykazanych w fakturach ilości wykonanych usług pocztowych. Podała również, że wpisanie na fakturze daty kontroli merytorycznej bezpośrednio w dniu wpływu dokumentu do Sądu wynikało z odruchowego działania.
- Na fakturach za kwiecień i maj 2014 r. odnotowano, odpowiednio 12 maja 2014 r. i 11 czerwca 2014 r., że sprawdzono je pod względem

merytorycznym, podczas gdy faktycznie zawierały one błędy w zakresie liczby wykonanych usług pocztowych, wymagające sporządzenia korekt. Błędy te zgłoszono operatorowi 18 czerwca 2014 r. Zastępca Kierownika OA wyjaśniła, że niewystąpienie do operatora z wnioskiem o korektę faktury bezpośrednio po stwierdzeniu błędu wynikało z nadmiaru obowiązków. Nieodnotowanie na fakturach ww. niezgodności i potwierdzenie na nich należytego wykonania umowy wynikało, jak wyjaśniła, z faktu, iż powinny one zostać zapłacone w terminie, a wyjaśnienie sprawy z operatorem pocztowym mogło zakończyć się już po upływie terminu płatności.

- Liczba przesyłek pocztowych, wykazana w specyfikacjach do sprawdzonych pod względem merytorycznym faktur za okres od maja do sierpnia 2014 r., była wyższa łącznie o 517 przesyłek od liczby wykazanej w protokołach zdawczo-odbiorczych za ww. miesiące. Zastępca Kierownika OA wyjaśniła, że najprawdopodobniej było to spowodowane przeoczeniem i w związku z ww. rozbieżnościami wystąpiła do PGP o korektę faktur.

(dowód: akta kontroli str. 133-134, 137-146 i 149-155)

Zgodnie z obowiązującą w Sądzie instrukcją obiegu dokumentów finansowo-księgowych, sprawdzenie dowodów księgowych pod względem merytorycznym polega m.in. na ustaleniu rzetelności ich danych, w tym w szczególności czy czynność zlecona umową do wykonania jest zgodna co do ilości, jakości, kosztu jednostkowego, miejsca i czasu wykonania (§ 9 ust. 1 i 2 instrukcji). Zadaniem dokonującego kontroli merytorycznej jest również zadbanie o wyczerpujący opis operacji na dowodach księgowych (§ 9 ust. 3). Fakt dokonania sprawdzenia merytorycznego dowodu księgowego potwierdza się przez złożenie podpisu i wpisanie daty (§ 9 ust. 5).

(dowód: akta kontroli str. 156-160)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, w przypadku gdy dowód księgowy zawiera błędy merytoryczne nie powinien on zostać zatwierdzony pod względem merytorycznym. Ponadto, merytorycznego zatwierdzenia dokumentu finansowo-księgowego należy dokonać dopiero po ustaleniu rzetelności wykazanych w nim danych. W przeciwnym razie może to skutkować omyłkowym zatwierdzeniem go do zapłaty i opłaceniem zawyżonych zobowiązań Sądu.

Opis stanu faktycznego

1.15. Prezes Sądu podała, że w latach 2013-2014 przesyłki doręczano również za pośrednictwem własnych pracowników, bez ponoszenia wydatków. Dotyczyło to głównie przesyłek do urzędów położonych w bliskim sąsiedztwie siedziby Sądu, tj. Starostwa Powiatowego, Urzędu Miasta, Urzędu Gminy (korespondencja dotyczyła głównie spraw związanych z administrowaniem budynkiem Sądu) oraz Komendy Powiatowej Policji (dotyczyło to głównie nakazów doprowadzenia do zakładu karnego, na rozprawę lub na badania do poradni przeciwalkoholowej). Również pracownicy Prokuratury Rejonowej, Komendy Powiatowej Policji oraz komornik sądowy osobiście odbierali w siedzibie Sądu kierowaną do nich korespondencję. Ponadto, obieg korespondencji pomiędzy siedzibą Sądu w Mrągowie, a zamiejscowymi wydziałami w Biskupcu obsługiwał codziennie jeden z pracowników Sądu.

(dowód: akta kontroli str. 16-23)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Skargi i reklamacje dotyczące sposobu dostarczania przesyłek sądowych

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2013-2014 (do 31 sierpnia) do Sądu wpłynęły dwie pisemne skargi na sposób dostarczania przesyłek przez operatora pocztowego. Otrzymane w styczniu 2014 r. skargi dotyczyły: niedoręczenia i zbyt późnego doręczenia (po rozprawie) przesyłek sądowych przez PGP. Na wniesione skargi Sąd udzielił odpowiedzi w terminie jednego dnia od ich otrzymania, podając m.in., że przesyłki zostały nadane prawidłowo i nie ponosi on odpowiedzialności za terminowość ich doręczania przez operatora pocztowego.

(dowód: akta kontroli str. 161-162)

2.2. W 2014 r. (do 30 września) Sąd złożył do PGP 224 reklamacje, z których (według stanu na 30 września 2014 r.): 110 zostało uznanych przez operatora pocztowego za zasadne, 71 – za niezasadne, a na 43 z nich nie udzielono odpowiedzi (na 38 reklamacji nie udzielono odpowiedzi, pomimo upływu 30 dni od ich złożenia). W poszczególnych kwartałach 2014 r. liczba złożonych reklamacji wynosiła: I kwartał – 120, II – 49 i III – 55. Reklamacje obejmowały przesyłki krajowe i składane były drogą elektroniczną, za pośrednictwem formularza reklamacyjnego zamieszczonego na stronie internetowej PGP.

Sąd nie dysponował powyższymi danymi za 2013 r., gdyż nie prowadził ewidencji reklamacji złożonych z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania usług pocztowych przez Poczta Polska S.A. W piśmie z 3 kwietnia 2014 r. do Prezesa Sądu Okręgowego w Olsztynie Prezes Sądu podała m.in., że ilość składanych w 2013 r. reklamacji była znikoma, dlatego też nie było potrzeby ich monitorowania.

Złożone w 2014 r. (do 30 września) reklamacje dotyczyły braku wpływu do Sądu ZPO nadanych przesyłek (223 reklamacje) i zagubienia przesyłki z aktami sprawy prowadzonej przez Zamiejscowy Wydział Cywilny Sądu, nadanej 10 lutego 2014 r.

Do zakończenia kontroli NIK sprawa zaginionej przesyłki z aktami sądowymi nie została wyjaśniona przez operatora pocztowego. Na reklamację Sądu z 10 kwietnia 2014 r. PGP odpowiedziała następnego dnia, że przesyłka zwrócona została nadawcy 3 marca 2014 r., natomiast w odpowiedzi z 20 maja 2014 r. podała, że ze względu na brak odbioru przesyłka została zakwalifikowana jako zwrot i znajduje się w sortowni. Pomimo kierowanych do PGP pism o zwrot przesyłki⁸, Sąd nie otrzymał odpowiedzi operatora, ani zwrotu zaginionych akt. W dniu 22 września 2014 r. Prezes Sądu wystąpiła do Dyrektora Sądu Apelacyjnego w Krakowie z wnioskiem o podjęcie działań w celu wyegzekwowania od PGP zwrotu przesyłki lub poinformowania o jej zaginięciu.

(dowód: akta kontroli str. 53-54, 163-164 i 177-188)

Uwagi dotyczące badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że pomimo iż w 2014 r. (do 30 września) liczba uznanych reklamacji PGP z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania usługi pocztowej wyniosła łącznie 148 (w tym 38 reklamacji, na które nie udzielono odpowiedzi w terminie 30 dni⁹), Sąd nie występował do operatora pocztowego o wypłatę odszkodowania z powyższego tytułu. Prawo do domagania się przez Sąd odszkodowania od PGP określono w § 20 ust. 8 Regulaminu PGP, rozszerzając je dodatkowo w porozumieniu z 10 kwietnia 2014 r. w sprawie rozszerzenia gwarancji jakości usług z Umowy, zawartym pomiędzy Skarbem Państwa, a PGP i obowiązującym z datą podpisania.

(dowód: akta kontroli str. 16-23, 164-176 i 189-190)

⁸ Na przykład pismo z 7 sierpnia 2014 r. skierowane do Prezesa PGP.

⁹ Zgodnie z § 14 rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z 26 listopada 2013 r. w sprawie reklamacji usługi pocztowej (Dz. U. z 2013 r., poz. 1468) nieudzielenie przez operatora pocztowego odpowiedzi na reklamację w terminie, o którym mowa w § 9 ust. 1 (tj. w terminie 30 dni od daty otrzymania reklamacji), skutkuje uznaniem reklamacji.

Prezes Sądu wyjaśniła, że odstąpiono od powyższego uprawnienia, gdyż koszty dochodzenia roszczeń przekraczałyby ich ogólną wartość. Dochodzenie odszkodowania wymagałoby zaangażowania pracowników Sądu w wykonywanie dodatkowych pracochłonnych czynności. Składająca wyjaśnienia podkreśliła przy tym, że w Sądzie nie powołano dotychczas dyrektora, a jego obowiązki powierzono kierownikowi Oddziału Administracyjnego. Zaznaczyła także, że w przypadku rozpoznania przez PGP reklamacji zaginięcia przesyłki z aktami sądowymi, Sąd wystąpi do operatora o wypłatę odszkodowania.

(dowód: akta kontroli str. 16-23)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁰, wnosi o rzetelną merytoryczną weryfikację faktur wystawionych przez PGP za wykonane usługi.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, dnia   listopada 2014 r.

Kontroler
Krzysztof Śleszyński
główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor

.....
podpis

¹⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.